

Materiaalgebruik ontbrekende schakel in klimaatbeleid

Hoe kan circulaire-economiebeleid bijdragen aan de klimaatdoelstelling?

CE relevant voor klimaat

Planbureau voor de Leefomgeving

Planbureau voor de Leefomgeving

Fiscale vermindering van belastingen op arbeid en grondstoffen

Verkenning van mogelijkheden voor het stimuleren van de circulaire economie

Beleidsstudie

Planbureau voor de Leefomgeving

KAN DE CIRCULAIRE ECONOMIE EEN BIJDRAGE LEVEREN AAN DE ENERGIETRANSITIE?

Eric Drissen en Herman Vollebergh
10 april 2018

Planbureau voor de Leefomgeving

DOELSTELLINGEN VAN DE CIRCULAIRE ECONOMIE 2030

Operationalisering, concretisering en reflectie

Policy Brief

PBL

HOE KAN CIRCULAIRE-ECONOMIEBELEID BIJDRAGEN AAN DE KLIMAATDOELSTELLING?

Corjan Brink en Anne Gerdien Prins

5 september 2022

Planbureau voor de Leefomgeving

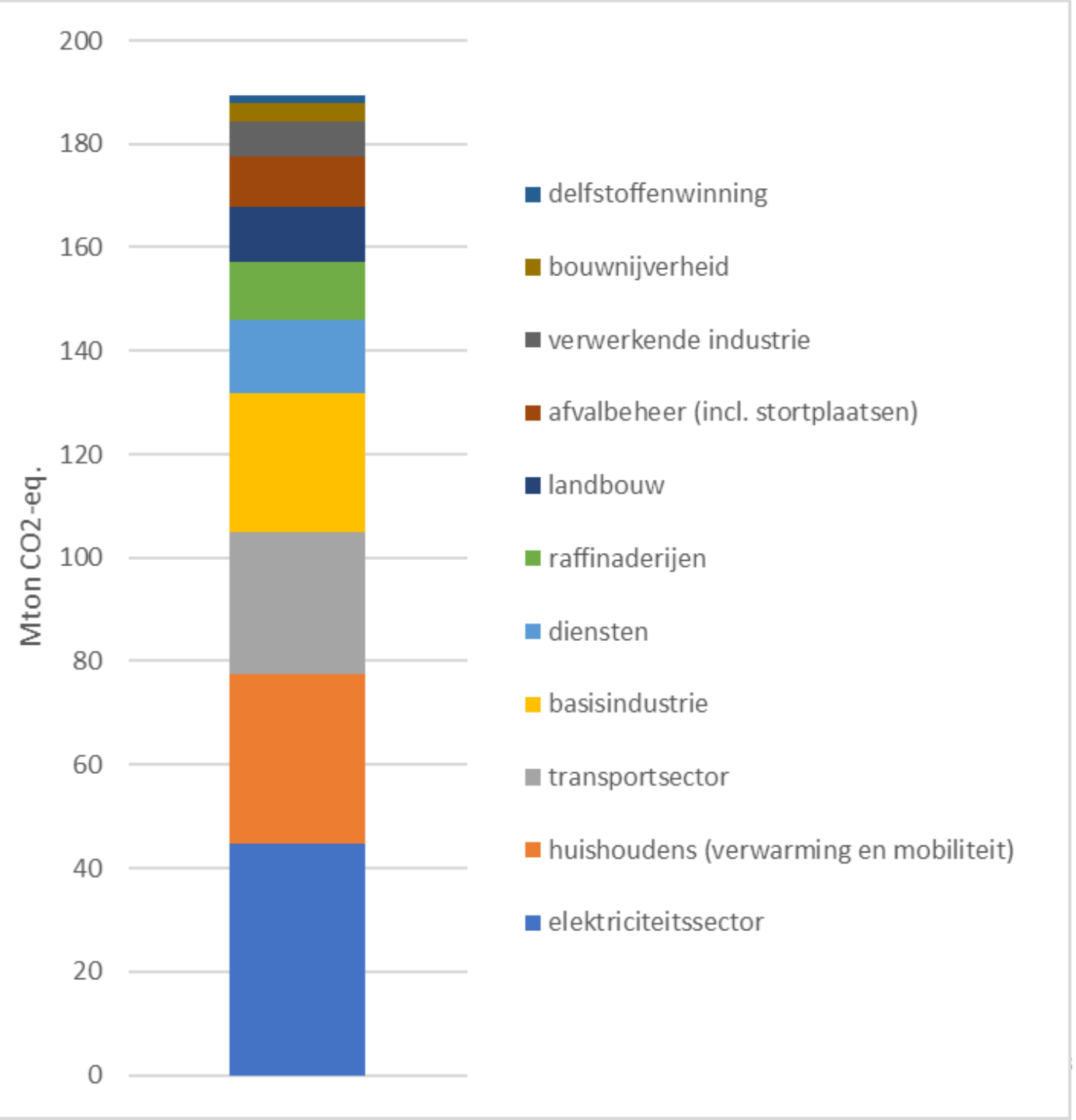
Integrale Circulaire Economie Rapportage

2023

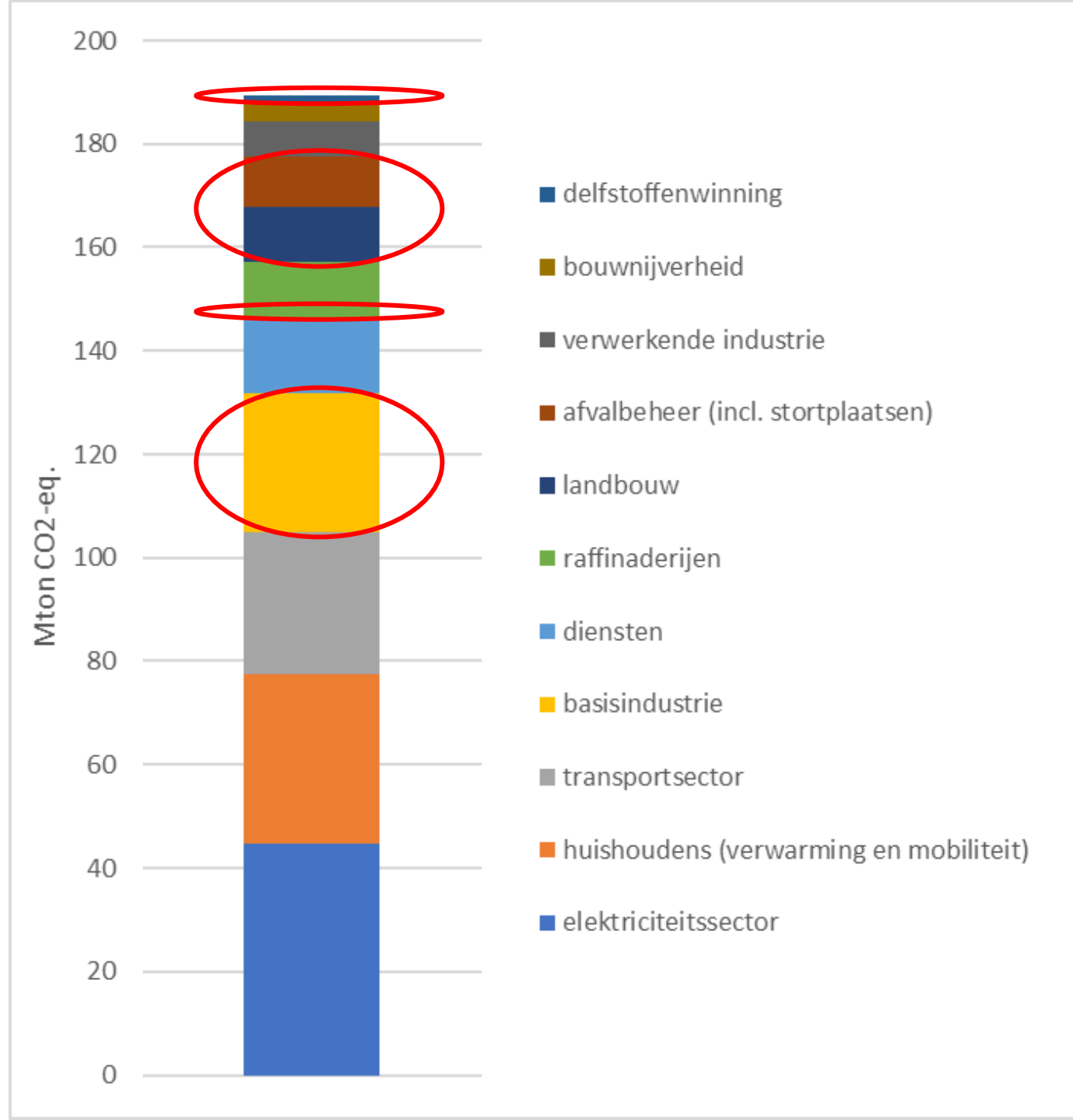
PBL

Broeikasgas-emissies Nederland 2019

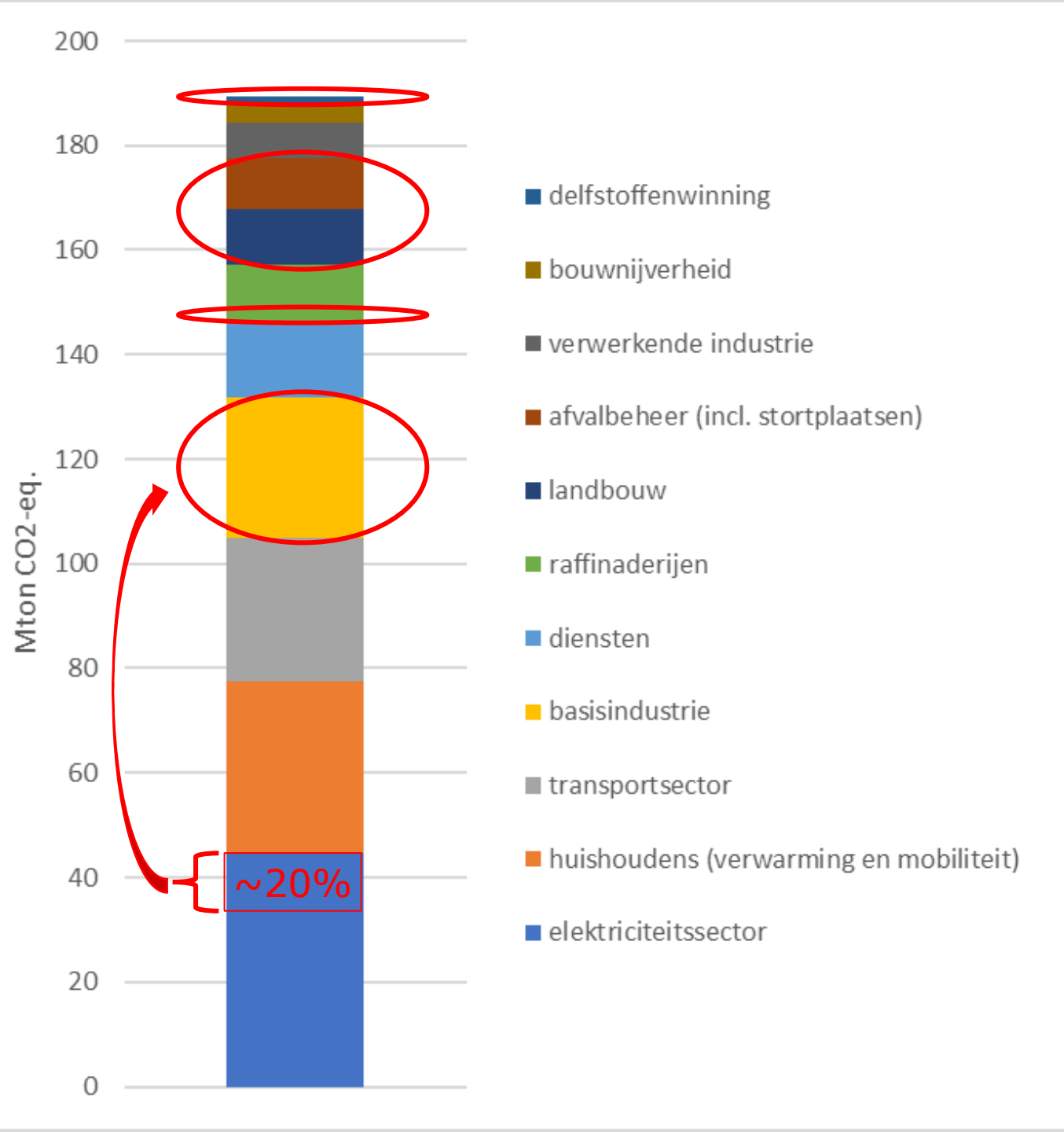
Broeikasgas-emissies Nederland 2019

 uitstoot direct gerelateerd
aan productie materialen
en afvalbeheer

Broeikasgas-emissies Nederland 2019

 uitstoot direct gerelateerd
aan productie materialen
en afvalbeheer

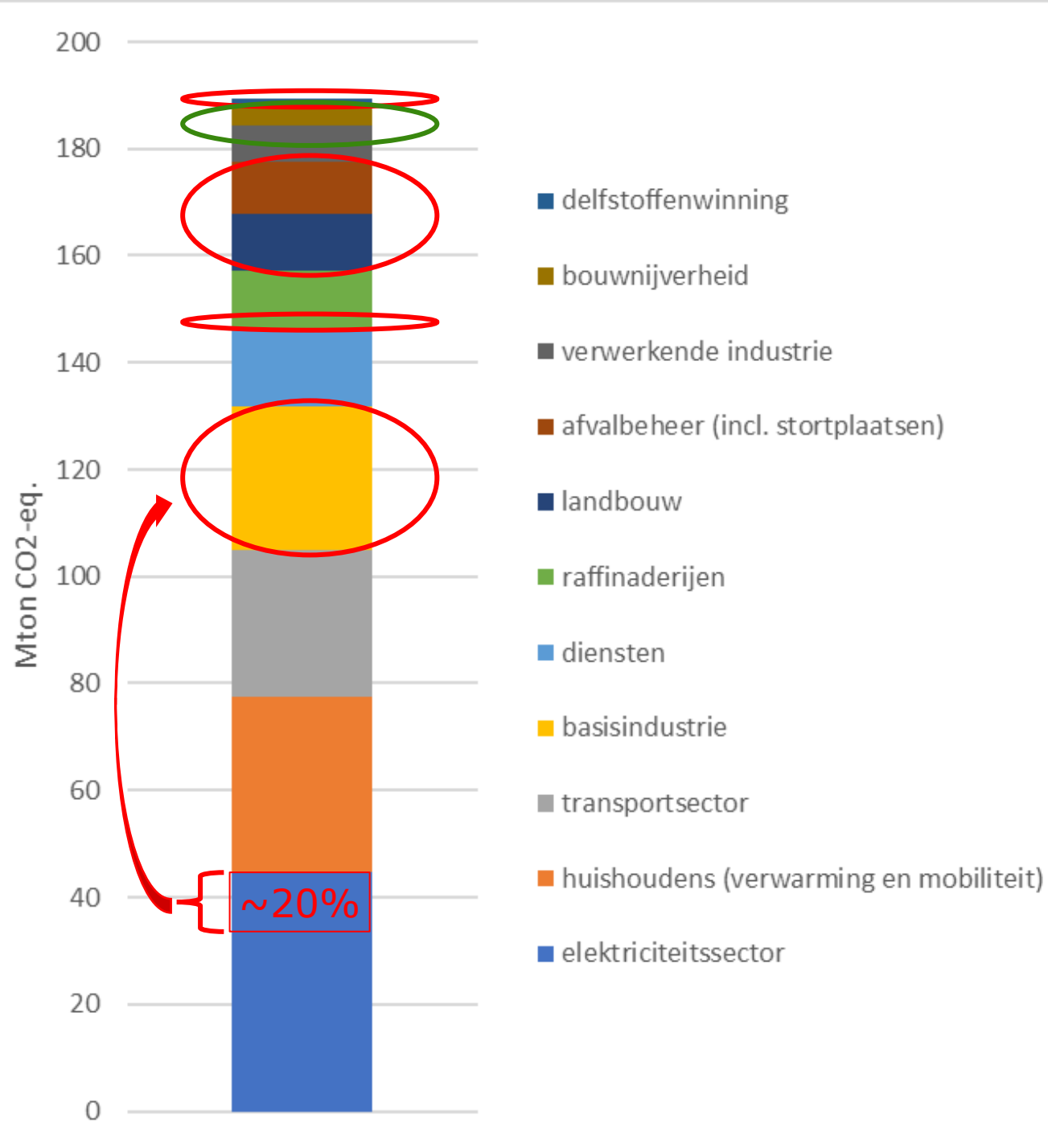

Broeikasgas-emissies Nederland 2019

 uitstoot direct gerelateerd
aan productie materialen
en afvalbeheer

 uitstoot gerelateerd aan
verwerking materialen

in alle sectoren *gebruik*
van materialen

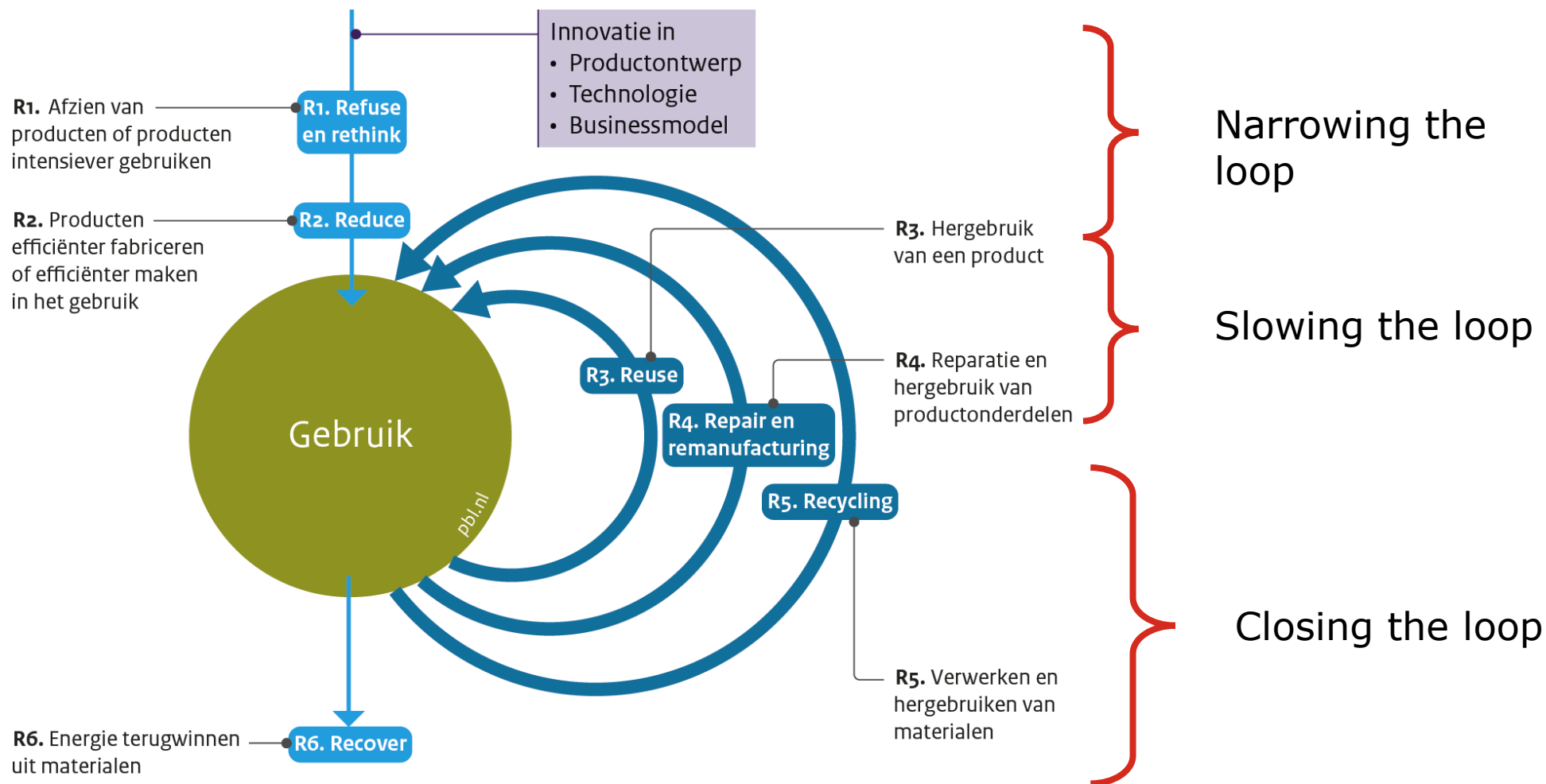

CE relevant voor klimaat

- > productie materialen energie- en emissie-intensief
  - 15% BKG-emissies NL (excl. raffinaderijen (5%) en landbouw (15%))
- > aardolie en aardgas belangrijke grondstoffen
  - ~35% aardolie in NL gebruikt als feedstock => BKG-emissies pas in afvalfase
- > maar niet vanzelf synergie:
  - materiaalbehoefte klimaat-maatregelen
  - energie-efficiëntie en levensduur apparaten

Naar radicaal efficiënt grondstoffengebruik

strategieën van circulariteit

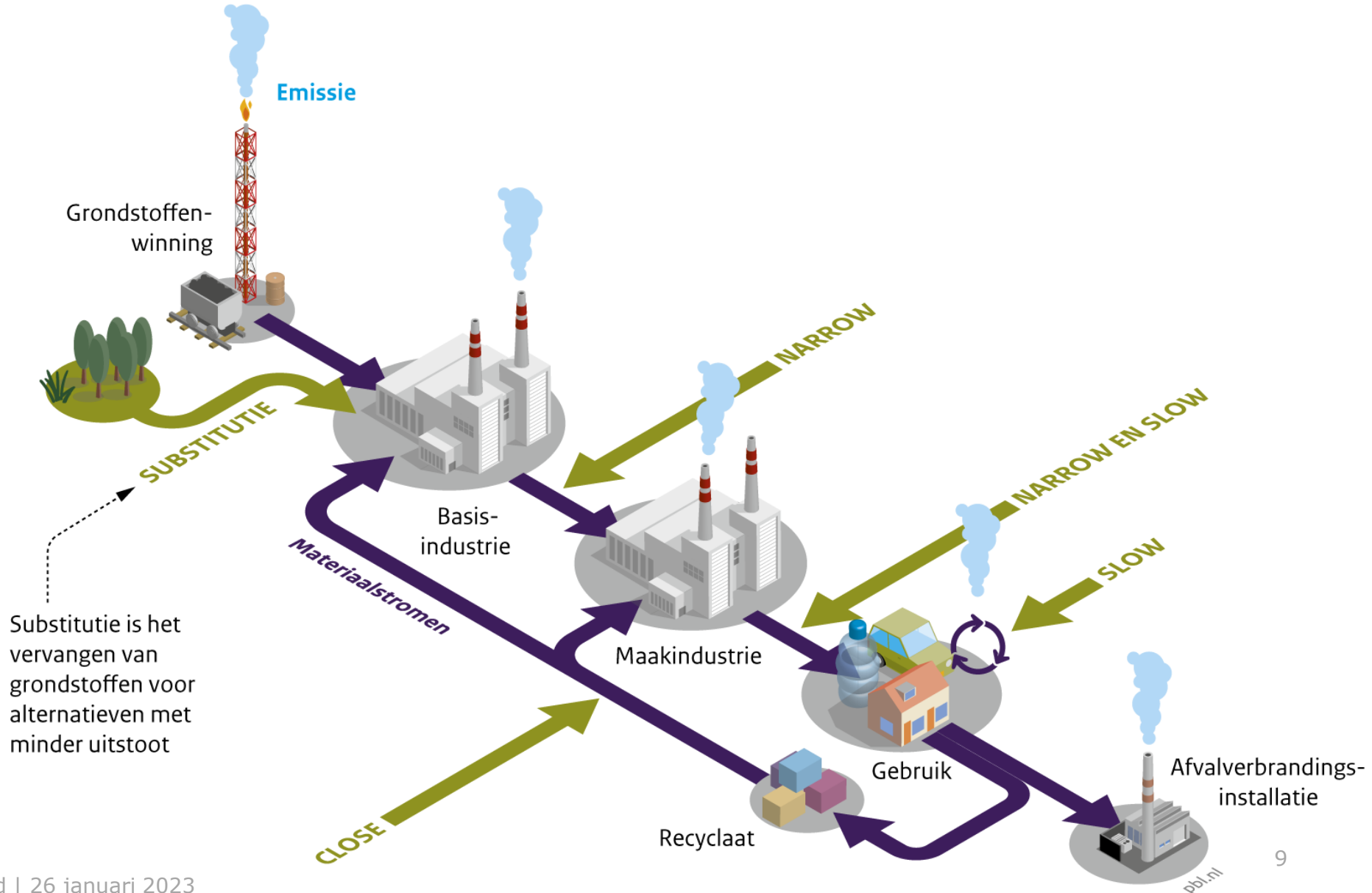

Aangrijpingspunten van circulaire strategieën (op grondstofstromen)

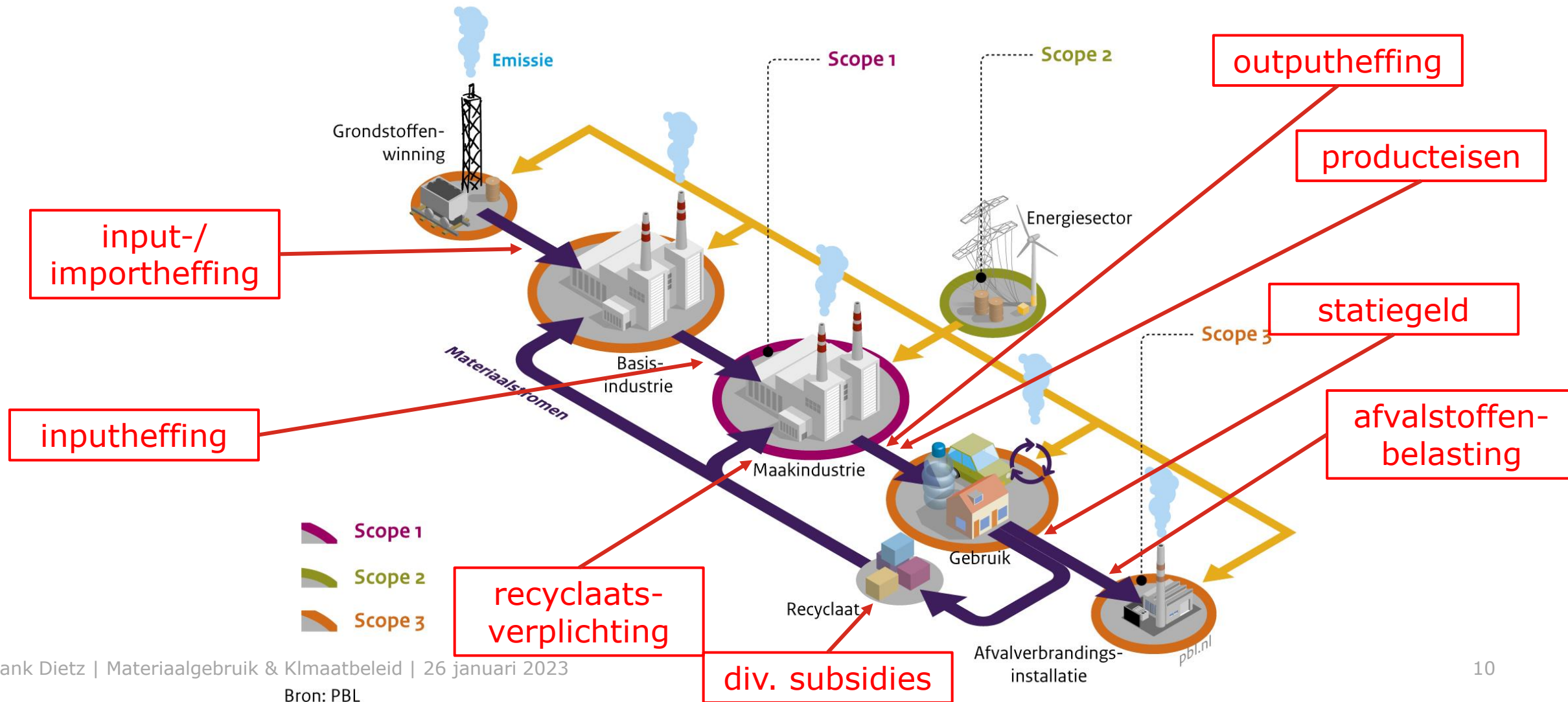
Schoorsteen

VS

keten
+
levensduur

Mogelijke CE-beleidsinterventies

Hoe bijdrage CE aan klimaat te kwantificeren?

- › Kennis over interacties essentieel
  - Potentie: waar zitten 'grote klappers'?
  - Mogelijke maatregelen: belang optiedocument
  - Mate van concreetheid: waar, wanneer, hoe, hoeveel, etc.
- › Verlies integraliteit CE ('systeembenadering') niet uit het oog
- › Vervolgens: welke beleidsinstrumenten?
  - Waar is al beleid (klimaat/energie?) en waar ontbreekt beleid?
  - zoeken naar goede aangrijpingspunten voor beleid in de keten

Hoe werkt klimaatbeleid door op emissies?

- › Beprijzing emissies (EU-ETS, industrieheffing, energiebelastingen)
- › Subsidies specifieke technologieën (SDE++, EIA, DEI+, etc.)
- › Normering (energie- of emissienormen)

Hoe werkt mogelijk CE-beleid door op emissies?

- > heffing op primaire grondstoffen
  - alternatief aantrekkelijker (recyclaat, biobased, ...)
  - stimuleert vraag naar recyclaat/bio => innovatie, creëert markt
  - nieuw materiaal duurder => stimuleert vermindering gebruik
  - in beginsel geen effect op emissies in vervolgfases

- > verplicht aandeel bio/recyclaat in bouwmaterialen/kunststoffen
  - stimuleert vraag naar recyclaat/bio => innovatie, creëert markt
  - reductie in keten: stroomopwaarts (productie primair cement) en stroomafwaarts (afvalverbranding kunststoffen)
  - creëert additionele vraag naar biograndstoffen

Hoe werkt mogelijk CE-beleid door op emissies?

- › (aandeel) primaire fossiele grondstof limiteren
  - door op specifieke grondstof te richten risico van substitutie waarbij uitstoot zelfs omhoog kan gaan (bijv. plastic naar papier, PET naar drankkarton?)
  - ...

- › levensduurverlenging door normering (bv. repareerbaarheid)
  - op korte termijn geen reductie emissies
  - ...

- › regels afvalscheiding aanscherpen
  - creëert aanbod recyclaat => lagere prijs, waardoor aantrekkelijker alternatief
  - ...

Rol van de overheid

- › Robuuste lange-termijn ambitie – flexibele wegen ernaar toe
- › Publiek-private samenwerking nodig
- › Integraal denken impliceert kabinetsbreed beleid
- › Formuleer concrete doelen op productgroepniveau
- › Richt veranderingsproces in op leren – leren - leren

Rol van de sector

- › Definieer eerlijk speelveld vanuit de maatschappelijke ambitie, niet vanuit status quo
- › Eis 'drang en dwang' van de overheid
- › Zoek/participeer de dialoog met overheid en samenleving
- › Ga/blijf denken vanuit het lange-termijn probleem en het systeem, niet vanuit de korte-termijn zorgen en het eigenbelang

Stip op de horizon?

Dank !

Voor uw aandacht

